

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΩΤΑΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΣΤΟΝ ΙΕΡΟ ΝΑΟ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΜΟΣΧΑΣ

Επίσημη εκδήλωση εξ αφορμής της 70^{ης} επετείου γενεθλίων του Αγιωτάτου Πατριάρχη Μόσχας και Πασών των Ρωσσιών κ.κ. Κυρίλλου πραγματοποιήθηκε στις 21 Νομβρίου 2016 στην Αίθουσα Εκκλησιαστικών Συνελεύσεων του Ιερού Καθεδρικού Ναού του Σωτήρος Χριστού Μόσχας. Ο Προκαθήμενος της Ρωσικής Εκκλησίας απηύθυνε λόγο προς τους συμμετέχοντες.

Αγιώτατοι, Μακαριώτατοι, πεφιλημένοι έν Χριστω αδελφοί αρχιερείς, σεβαστοί πατέρες, αγαπητοί αδελφοί,

Ευχαριστώ από καρδιάς όσους με τιμήσατε με την παρουσία και τη συμμετοχή Σας στους εορτασμούς εξ αφορμής της 70^{ης} επετείου των γενεθλίων μου.

Ιδιαίτερη ευγνωμοσύνη οφείλω στους σεβαστούς Προκαθημένους των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών. Είμαι βαθιά συγκινημένος με τα θερμά Σας λόγια και το ενδιαφέρον, το οποίο επιδείξατε για μένα με την προσωπική Σας παρουσία, προκειμένου να με συγχαρείτε, παρ'όλες τις ασχολίες και δυσκολίες, οι οποίες οφείλονται συχνά στην επίλυση των προβλημάτων, τα οποία αντιμετωπίζετε καθημερινά κατά την άσκηση της υψηλής Προθιερραρχικής Σας διακονίας. Εκφράζω την ειλικρινή ευγνωμοσύνη μου στους παρευρισκομένους εδώ αρχηγούς των αντιπροσωπιών των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών και τις τιμίες τους συνοδείες. Χαίρομαι που σήμερα εδώ εκπροσωπείται όλο το πλήρωμα της Οικουμενικής Ορθοδοξίας.

Εκφράζω εγκάρδιες ευχαριστίες στον Μακαριώτατο Μητροπολίτη Κιέβου και πάσης Ουκρανίας κ. Ονούφριο, τα μόνιμα μέλη της Ιεράς Συνόδου της καθ'ήμας Εκκλησίας, τους Σεβασμιωτάτους Αρχιερείς και τους εκπροσώπους του ευαγούς κλήρου της Μόσχας για την αγάπη και την υποστήριξή τους.

Για μένα αποτελεί ευλογία κάθε συνάντησή μου με επικεφαλής των κατά τόπους Εκκλησιών. Αυτή είναι μία ευκαιρία, η οποία μας δίδεται, προκειμένου να συμβάλουμε στην ενότητα της ανά την Οικουμένη Ορθοδόξου Εκκλησίας. Κοιτάζοντας πίσω τα χρόνια, που έζησα, είμαι σε θέση να πω ότι το πλέον σημαντικό για μένα στην εκκλησιαστική διακονία ήταν η διαφύλαξη και η περιφρούρηση αυτής της ενότητας, της εντεταλμένης από τους αγίους πατέρες πίστewς και η φροντίδα για την ευταξία του εκκλησιαστικού βίου.

Με το έλεος του Θεού, τα παιδικά και τα νεανικά μο χρόνια, τα έζησα μέσα σ'ένα περιβάλλον με βαθιά θρησκευόμενους ανθρώπους, οι οποίοι επηρέασαν καταλυτικά τη διαμόρφωση της κοσμοθερίας μου. Ο παππούς μου ήταν πραγματικός ομολογητής πίστewς: τα χρόνια των διωγμών φυλακίστηκε πολλές φορές, μερικές φορές εξορίσθηκε και στη συνέχεια, παρόλο που δεν ήταν πλέον υπο κράτηση, δεν του επιτρέπετο η διαβίωση εντός μεγάλων πόλεων. Επίσης ο πατέρας μου υπέστη και αυτός διώξεις και διατέλεσε φυλακισμένος σε στρατόπεδο στο Κολυμά, ενώ αργότερα επέλεξε να εισέλθει στην ιερωσύνη, κάτι το οποίο έν πολλοῖς καθόρισε και την ιδική μου επιλογή. Το αίμα των μαρτύρων και ο αγώνας των ομολογητών εκείνων των χρόνων ήταν πηγή εμπνεύσεως για μας, τους απογόνους τους, προκειμένου να αφιερωθούμε ολοκληρωτικά στην διακονία του Χριστού.

Ο Θεός μου χάρισε ένα υπέροχο καθοδηγητή τον Μητροπολίτη Λένινγκραντ και Νόβγκοροντ κ. Νικόδημο. Όπως και οι ομολογητές του Κ' αι. ο αοίδιμος Ιεράρχης διακονούσε γενναίως, αντιστεκόμενος με σθένος στην αθεΐα. Εργαζόταν υπέρ της ενότητας της Εκκλησίας και σύμφωνα με τον Απόστολο Παύλο, *τοῖς πᾶσι γέγονε τὰ πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσῃ* (Α' Κορ. 9.22).

Ίσως, τα πλέον ευτυχισμένα χρόνια της ζωής μου ήταν εκείνα της δεκαετούς μου Πρυτανείας της Θεολογικής Ακαδημίας Λένινγκραντ. Τότε η Ορθόδοξος Εκκλησία της Ρωσίας εξακολουθούσε να τελεί υπό καθεστώς καταπίεσεως, το οποίο επέβαλε η θεόμαχη εξουσία, καθώς και των σκληρών περιορισμών ως προς την οργάνωση του εκκλησιαστικού βίου, κάτι το οποίο όχι μόνο στεκόταν εμπόδιο στην ανάπτυξη της θεολογικής παιδείας, αλλά και απειλούσε την ίδια την ύπαρξή της.

Το σημείο καμπής ήταν το έτος 1988, τη χιλιετηρίδα της Βαπτίσεως των Ρως. Αρχικά μας πίεζαν να εορτάσουμε την επέτειο αυτή τυπικά, χωρίς ιδιαίτερη επισημότητα. Τάχθηκα σθεναρά υπέρ οργανώσεων των μεγάλης κλίμακος εορτασμών, όπως και αναγράφηκαν στις δέλτους της ιστορίας, προμηνύοντας τις σύντομα επακολουθήσασες μεταβολές στη θρησκευτική ζωή των ανθρώπων.

Πολύ γρήγορα όμως απομακρύνθηκα από την αγαπητή μου Θεολογική Ακαδημία Λένινγκραντ και διορίσθηκα στην επαρχία Σμολένσκ. Δεν μετανιώ γι' αυτό, διότι στις εξελίξεις αυτές διαβλέπω την επέμβαση της Πάνσοφης Θείας Πρόνοιας. Η διακονία μου στην επαρχία Σμολένσκ και Καλίνινγκραντ με εμπλούτισε με νέες και ανεκτίμητες εμπειρίες, οι οποίες με βοηθούν πολύ και σήμερα.

Η Πρωθιεραρχία και η Προεδρία μου στο Τμήμα Εξωτερικών Εκκλησιαστικών Σχέσεων συνέπεσαν με την εποχή της δυναμικής αναβιώσεως του εκκλησιαστικού βίου στο χώρο της ποιμαντικής ευθύνης του Πατριαρχείου Μόσχας. Ιδιαίτερος στην πορεία αυτή βεβαίως τυγχάνει ο ρόλος του προκατόχου μου Αγιωτάτου Πατριάρχη Αλεξίου Β'. Τότε οικοδομούντο και αναστηλώνονταν χιλιάδες Ναοί, εκατοντάδες Ιερές Μονές, ετίθεντο σε λειτουργία Ιερατικές Σχολές, πλήθαινε ο αριθμός των κληρικών. Οι μεταγενέστερες γενιές θα καλούνται να αξιολογήσουν τις διαστάσεις εκείνων των μεγάλων αλλαγών.

Αποτέλεσμα της καταρρεύσεως του σοβιετικού καθεστώτος ήταν όχι μόνο η κατάργηση των γεωγραφικών συνόρων του κόσμου, εντός του οποίου εκινείτο η Ορθόδοξος Εκκλησία της Ρωσίας επί μία ολόκληρη εβδομηκονταετία. Η ανανέωση της δραστηριότητας των πολιτικών και των εθνικιστικών κινημάτων στο μετασοβιετικό χώρο έχει προκαλέσει διάφορες συγκρούσεις και είχε επιπτώσεις και στην Εκκλησία μας.

Σε ορισμένες περιοχές σε κίνδυνο ετέθη όχι μόνο η λειτουργία των μεμονωμένων ενοριών και επαρχιών, αλλά και η ίδια η κανονική τάξη της Ορθοδόξου Έκκλησίας της Ρωσίας. Δημιουργήθηκε το γνωστό σχίσμα στην Ουκρανία με υποστήριξη των τότε αρχών της χώρας.

Υπό άκρως περίπλοκες συνθήκες καταβάλαμε κάθε δυνατή προσπάθεια προκειμένου να προστατεύσουμε τα συμφέροντα της Εκκλησίας, να διαφυλάξουμε το ιστορικό κεκτημένο της και να πετύχουμε την επαναφορά του πρέποντος σε αυτή ρόλου στην κοινωνία. Οι επιδιώξεις μας ήταν πάντοτε με υπομονή και αγάπη να εξηγήσουμε τη θέση μας, να αναζητήσουμε την κατανόηση και την υποστήριξη των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών, διότι η διαφύλαξη ενότητας της ανά την Οικουμένη Ορθοδόξου Εκκλησίας υπήρξε και παραμένει μία από τις σημαντικότερες προτεραιότητές μας.

Κατόπιν αναρρήσεώς μου στον Πατριαρχικό Θρόνο συνέχισα την πορεία, την οποία άρχισε ο μακαριστός μου προκατόχος. Από τους πρώτους, ίσως και σπουδαιότερους στόχους μου ήταν η αύξηση αριθμού επαρχιών, και ιδίως στη Ρωσία. Έχει προ πολλού ωριμάσει αυτή η απόφαση, τόσο επιτακτική στη σημερινή πραγματικότητα. Αρχικά βρέθηκαν και εκείνοι, οι οποίοι τάχθηκαν κατά

της χειροτονίας νέων Επισκόπων, προτείνοντας απλώς τη δημιουργία νέων Αρχιερατικών Περιφερειών στις μεγάλες επαρχίες και την απόδοση ορισμένων επιπλέον αρμοδιοτήτων στους Αρχιερατικούς Επιτρόπους. Όμως η βαθιά μου πεποίθηση ήταν ότι και οι πλέον απόμακρες περιοχές έχουν ανάγκη από την προσωπική παρουσία του Επισκόπου. Και τούτο δεν είναι μόνο εκ πρακτικής απόψεως, πρόκειται για την ουσία του έργου ενός Επισκόπου.

Την εποχή μας η αρχιερατία τυγχάνει συνδεδεμένη προς πολλαπλές και ποικίλες υποχρεώσεις. Είναι και η προσευχή ενώπιον του θυσιαστηρίου του Θεού, και το ποιμαντικό έργο, η διοίκηση, η ανταπόκριση στις προκλήσεις του ραγδαίως μεταβαλλόμενου κόσμου. Πάντοτε υπενθυμίζω στους νεοχειροτονούμενους Αρχιερείς την ανάγκη να είναι πιά κοντά στον ιερό κλήρο και τον απλό λαό, να προσεγγίζουν τις ανάγκες των ανθρώπων, τις προσδοκίες και τα προβλήματά τους, να τους στηρίζουν στην καθημερινή τους ζωή.

Από των αποστολικών χρόνων το αμετάβλητο στοιχείο της επισκοπικής διακονίας είναι η *οικοδομή του Σώματος του Χριστού* (Εφ. 4.12). Η οικοδομή του Σώματος του Χριστού σημαίνει τη συγκέντρωση των ανθρώπων σε ένα λαό του Θεού και σε μία Εκκλησία του Χριστού.

Η διαφύλαξη και η ενίσχυση της ενότητας της Εκκλησίας είναι το άμεσο καθήκον όσων καλούνται στην Αρχιερατεία και κυρίως στο λειτούργημα του Προκαθημένου. Ο εχθρός του ανθρωπίνου γένους αυτή την ενότητα θέλει να την υπονομεύσει, σπείροντας μέσα στις αδελφές Εκκλησίες διχασμούς, έλλειψη της εμπιστοσύνης, καχυποψίες και ακόμα αλληλοκατηγορίες.

Μερικές φορές τυχαίνει να ακούγεται ότι η Ρωσική Εκκλησία διαδραματίζει ενεργό ρόλο στις διορθόδοξες όχι επειδή μεριμνά για κοινό όφελος του πληρώματος της Ορθοδοξίας, αλλά επειδή δήθεν επιδιώκει στενά εθνικά ή και πολιτικά συμφέροντα. Ενίοτε μάλιστα η Ρωσική Εκκλησία δέχεται άμεσες κατηγορίες για αποκαλούμενο εθνοφυλετισμό.

Ο εθνοφυλετισμός όντως αποτελεί μια επικίνδυνη και αλλότρια ως προς τον χριστιανισμό ιδεολογία, που προϋποθέτει ότι για τον άνθρωπο η ενότητα εντός του έθνους του καθώς και τα εθνικά συμφέροντα αποτελούν μεγίστη αξία, ακόμα μεγαλύτερη και από την ενότητα έν Χριστώ και με τον Χριστό. Αλλά δυστυχώς μ' αυτόν τον όρο πολλές φορές αποκαλούν αυτό που δεν αποτελεί εθνοφυλετισμό. Ο εθνοφυλετισμός δεν πρέπει να ανακατευτεί με τον πατριωτισμό, με την αγάπη προς την πατρίδα, τη γλώσσα της, τον πολιτισμό, τις παραδόσεις και τα έθιμα.

Όσον δε αφορά τη Ρωσική Εκκλησία δεν είναι Εκκλησία μόνο της Ρωσίας. Η Ρωσική Εκκλησία ενώνει εκατομμύρια ορθοδόξους σε πληθώρα ανεξάρτητων κρατών: Ρώσους, Ουκρανούς, Λευκορώσους, Μολδαβούς και εκπροσώπους πολλών άλλων λαών. Στη Ρωσική Εκκλησία κατά τη λήψη αποφάσεων περί χειροτονίας ιερέων ή περί εκλογής επισκόπων ποτέ δεν τίθεται θέμα της εθνικότητας του υποψηφίου. Στην Ιεραρχία μας εκπροσωπούνται πολύ διαφορετικοί λαοί. Για τη Ρωσική Εκκλησία πάντα ήταν φυσιολογική η εθνική, η πολιτιστική και η γλωσσική της πολυμορφία, όπως και η συνειδητοποίηση του ότι η διατήρηση της ειρήνης και της ενότητας της πολυεθνικής Εκκλησίας δεν μπορεί να καταστεί δυνατή χωρίς τον ισότιμο σεβασμό σε όλους τους λαούς που αποτελούν το ποίμνιό της, όσο μικροί και να ήταν.

Η επίγνωση της σπουδαιότητας σεβασμού της ψήφου του κάθε μέλους της Εκκλησίας βρήκε την αντανάκλαση στη στάση μας έναντι των προοπτικών συγκλήσεως της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου. Παρούσα σε όλες τις προσυνοδικές συναντήσεις η Ρωσική Εκκλησία επί πενήντα και πλέον χρόνια από κοινού με τις αυτοκέφαλες Εκκλησίες συμμετείχε στην προετοιμασία της Συνόδου. Ήταν να αποτελέσει ορατή έκφραση της ενότητας της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας. Τόσο μακρύς χρόνος της προετοιμασίας της έρχεται μόνο να επιβεβαιώσει ότι η επίτευξη της ομόνοιας επί διαφόρων θεμάτων θέλει ιδιαίτερες προσπάθειες και οπωσδήποτε προϋποθέτει ισότιμο σεβασμό

έναντι όλων των μελών της ορθοδόξου οικογένειάς μας.

Όταν πληροφορηθήκαμε την αποχή ενίων αυτοκεφάλων Εκκλησιών από τη Σύνοδο, αναγκασθήκαμε κι εμείς να αλλάξουμε τα σχέδιά μας και αποφασίσαμε τη μη μετάβαση μας στη Σύνοδο, τασσόμενοι υπέρ της αναβολής αυτής. Ομολογώ ότι δεν ήταν μια εύκολη απόφαση για μας, αλλά πλήρως δικαιολογημένη, καθώς συνειδητοποιούσαμε σαφώς ότι η Σύνοδος, απουσία έστω και μιας επί μέρους Εκκλησίας, δεν θα μπορέσει να επιτύχει τον κυριότερο στόχο του, να επιδείξει στον κόσμο με αισθητό τρόπο την ενότητα της Οικουμενικής Ορθοδόξου Εκκλησίας.

Η Σύνοδος στην Κρήτη έλαβε χώρα παρά την απουσία ενίων Εκκλησιών. Δεν μπορεί βεβαίως παρά να προκαλεί την ειλικρινή λύπη μας το γεγονός ότι δεν κατέστη εφικτή η συμμετοχή σε αυτή όλων των κατά τόπους Εκκλησιών. Και όμως είμαι βέβαιος ότι όλοι ενεργούσαν με βάση τη συνείδησή τους, και όσοι προσήλθαν στη Σύνοδο, και όσοι απείχαν. Επίσης, κατά την υπογραφή των κειμένων ο κάθε Ιεράρχης ενέργησε με βάση τη συνείδησή του. Κάποιος υπέγραψε, ενώ κάποιος δεν υπέγραψε.

Η ιστορία συνεχίζεται και πρέπει να προχωρήσουμε, ενισχύοντας την ενότητα και την ομοφροσύνη μας. Αποδίδουμε ευχαριστίες στον Πανοικτίρμονα Θεό, διότι η Ορθόδοξη Εκκλησία εξακολουθεί να είναι ενιαία παρά τις μεμονωμένες διαφωνίες που δημιουργούνται κατά καιρούς. Το γεγονός που σήμερα έχουν παρευρεθεί εδώ οι αγαπητοί μου αδελφοί Προκαθήμενοι και οι αντιπροσωπίες όλων των Αυτοκεφάλων Ορθοδόξων Εκκλησιών, το γεγονός που σήμερα κοινωνούμε από το ίδιο ποτήριο και ότι *ἔν σῶμα ἑσμέν ἐν Χριστῷ* (Ρωμ. 12.5), αποτελεί μια λαμπρά επιβεβαίωση αυτής της ενότητας.

Έχουμε επιτακτική ανάγκη της ενότητας και της αλληλεγγύης! Είπε ο Χριστός: *οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ἄδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς*» (Ματθ. 16.18). Ταυτοχρόνως ενθυμούμεθα αυστηρά λόγια της Αποκαλύψεως: *Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον: ...οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῆς, καὶ νεκρὸς εἶ. Γίνου γρηγορῶν, καὶ στήρισον τὰ λοιπὰ ἃ ἔμελλον ἀποθνήσκειν* (Ἀποκ. 3.1-2). Όλοι πιστεύουμε ότι είναι ακατάβλητη η Εκκλησία του Θεού. Αλλά ο καθένας μας ξεχωριστά και όλοι μαζί έχουμε την ευθύνη για τη ζωή και τη μελλοντική πορεία των Ορθοδόξων μας Εκκλησιών.

Διαπιστώνουμε την ραγδαία μεταβολή του κόσμου και τις απηνείς διώξεις τις οποίες υφίστανται σήμερα οι χριστιανοί σε διάφορες περιοχές. Μία από τις πλέον καιρίες ερωτήσεις, οι οποίες μας απασχολούν σήμερα, είναι η εξής: «Τι μπορούμε να κάνουμε προκειμένου να προστατεύσουμε την Εκκλησία από νέες πληγές;».

Οι πόλεμοι και οι ανακατατάξεις στη Μέση Ανατολή "γονάτισαν" πολλούς ανθρώπους. Οι χριστιανοί όχι μόνο συμμερίζονται τα δεινά του πολέμου με τους συμπατριώτες τους, αλλά και αποτελούν στόχους σκόπιμης καταδιώξεως εκ μέρους των τρομοκρατών. Στη Συρία και στο Ιράκ εξακολουθεί να χύνεται αίμα των μαρτύρων. Τα αποβράσματα της ανθρωπότητας, προφασιζόμενοι θρησκευτικά συνθήματα, καταπατούν χριστιανικά ιερά, καταστρέφουν εκκλησίες, βεβηλώνουν μονές, σκοτώνουν ή εκτοπίζουν τους αμάχους. Στα μάτια όλου του κόσμου εξελίσσεται μια ανθρωπιστική καταστροφή τεράστιων διαστάσεων. Στην περιοχή απ'όπου άρχισε η διάδοση του Ευαγγελίου σε όλο τον κόσμο, ο χριστιανισμός κινδυνεύει να εξοντωθεί τελείως.

Σήμερα η ενιαία φωνή της Ορθοδόξου Εκκλησίας δεν πρέπει να αποσιωπήσει! Όλοι μας οφείλουμε να μεταφέρουμε τις ταλαιπωρίες και τον πόνο των συναδέλφων μας στη Μέση Ανατολή στη συνείδηση όλου του πολιτισμένου κόσμου ούτως ώστε με κοινές προσπάθειες να επανέλθει η ειρήνη στην πολυδοκιμαζόμενη γη της Συρίας, του Ιράκ και της Λιβύης.

Με συνεκίνησαν βαθύτατα σήμερα τα λεχθέντα από τον Προκαθήμενο της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ουκρανίας Μακαριώτατο Μητροπολίτη Κιέβου και πάσης Ουκρανίας κ. Ονούφριο. Σε Ναούς της Ρωσικής Εκκλησίας σε κάθε Θεία Λειτουργία αναπέμπουμε δεήσεις υπέρ αυξήσεως της αγάπης και εγκαθιδρύσεως της ειρήνης στη γή της Ουκρανίας. Η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ουκρανίας διέρχεται δύσκολη εποχή, και είναι μέσα στις σκέψεις μου, ακόμη και σήμερα, αυτή την εορταστική ημέρα, οι Ουκρανοί μας αδελφοί και αδελφές, οι δυσκολίες τους, ο καθημερινός αγώνας πίστεώς τους.

Σήμερα καταβάλλονται προσπάθειες προκειμένου να παρασυρθεί η Ουκρανική Εκκλησία σε μια βαθιά διαμάχη που χωρίζει την κοινωνία και μάλιστα να γίνει η Εκκλησία όμηρος αυτής της διαμάχης. Γίνονται βίαιες καταλήψεις εκκλησιών, αγνοούνται δικαστικές αποφάσεις για την κυριότητά τους, διεξάγεται συκοφαντική δυσφημιστική εκστρατεία κατά της Εκκλησίας. Στο ουκρανικό Κοινοβούλιο προτείνονται νομοσχέδια που αποβλέπουν στη δυσφήμιση και τη δυσχέραση της μεγαλύτερης ομολογίας της χώρας. Οι πολιτικοί που δεν έχουν καμία ιδέα για την εσωτερική εκκλησιαστική ζωή προσπαθούν να ανακατεύονται στη ζωή αυτή και την κατευθύνουν.

Κατά κανόνα, τα διακριτικά αυτά νομοσχέδια κατά της κανονικής Εκκλησίας στην Ουκρανία προτείνονται από τους βουλευτές που υποστηρίζουν το σχίσμα, είτε είναι είτε ενωτικοί είτε άθεοι. Ανάμεσα στους υπογράψαντες το αίτημα του Ουκρανικού Κοινοβουλίου προς τον Οικουμενικό Πατριάρχη με παράκληση να παραχωρήσει την αυτοκεφαλία της Ουκρανικής Εκκλησίας οι περισσότεροι είναι είτε ενωτικοί είτε σχισματικοί.

Εκ μέρους της Ουκρανικής Ελληνο-καθολικής Εκκλησίας συνεχίζονται οι προσβλητικές επιθέσεις κατά της Εκκλησίας μας και κατά της κανονικής Ορθοδοξίας στην Ουκρανία. Αυτό εκδηλώθηκε σαφέστατα και τον περασμένο Ιούλιο όταν οι ενωτικοί άσκησαν δημοσίως δριμύτατη κριτική κατά της πρωτοβουλίας της Πανουκρανικής Λιτανείας και από κοινού με τους Ουκρανούς εθνικιστές αντιστάθηκαν στη διεξαγωγή της. Ταυτόχρονα ενισχύθηκε η προσηλυτιστική δραστηριότητα των ενωτικών στις ανέκαθεν ορθόδοξες περιοχές της Ανατολικής Ουκρανίας. Όλα αυτά επιβεβαιώνουν ότι το πρόβλημα της Ουνίας που ανάγεται στις ψευδοσυνόδους της Φερράρο-Φλωρεντίας και της Βρέστης, παραμένει ανοιχτή πληγή στο σώμα του χριστιανισμού.

Κατά τη συνάντησή μας στην Αβάνα με τον Πάπα Ρώμης Φραγκίσκο τον περασμένο Φεβρουάριο στην τελική κοινή διακήρυξη διατυπώθηκε και άλλη μια φορά η σκέψη, που είχε εκφραστεί το 1993 στο κείμενο του Μπαλαμάντ από τη Μικτή Επιτροπή Θεολογικού Διαλόγου μεταξύ της Ρωμαιο-Καθολικής Εκκλησίας και της Ορθοδόξου Εκκλησίας. Η σκέψη αυτή λέει ότι *«η μέθοδος “ουνιατισμού” των προηγούμενων αιώνων, που προϋποθέτει την επίτευξη ενότητας μια κοινότητας με μια άλλη μέσω της απόσπασής της από την Εκκλησία της δεν αποτελεί την κατάλληλη οδό προς την ανάκτηση της ενότητας»*.

Η σύμπτωση των συμφερόντων των Ουκρανών ενωτικών και των σχισματικών στην αντιπαράθεσή τους με την κανονική Ορθοδοξία στην Ουκρανία κατέστη δυνατή μόνο με προϋπόθεση της εθνικιστικής ιδεολογίας και πολιτικοποίησεως του θρησκευτικού τομέα. Αυτή η πολιτική συμμαχία στο μέλλον μπορεί να έχει και άλλες επιπτώσεις, επικίνδυνες για την Ορθοδοξία. Δεν είναι παράξενο που οι Ελληνο-καθολικοί τόσο δραστήρια οικοδομούν εκκλησίες εκεί που ποτέ ιστορικά δεν είχαν ποίμνιο και αναπτύσσουν ιεραποστολική δράση.

Παρά τις δύσκολες καταστάσεις το ποίμνιο της κανονικής Ουκρανικής Ορθοδόξου Εκκλησίας πληθαίνει, λειτουργούνται νέες εκκλησίες και μονές. Η Ουκρανική Ορθόδοξη Εκκλησία, διατηρώντας την κανονική της ενότητα, διατηρεί και το ισχυρότερο ειρηνευτικό της δυναμικό, που

δεν στηρίζεται σε συνθήματα και πρόσκαιρη πολιτική συγκυρία, αλλά στη δύναμη του πνεύματος του Ευαγγελίου, της ταπεινοφροσύνης και της αγάπης εν Χριστώ

Οι ορθόδοξοι πιστοί της Ουκρανίας υποφέρουν λόγω της προσηλώσεώς τους στις θεσμικές κανονικές αρχές του εκκλησιαστικού γίγνεσθαι. Δοκιμάζονται επειδή δεν θέλουν να απορρίψουν την πνευματική ελευθερία και την εσωτερική ανεξαρτησία της εκκλησιαστικής ζωής χάρη σε πρόσκαιρα πολιτικά οφέλη. Επειδή δεν θέλουν να αλλάξουν την πνευματική ενότητα της εν Χριστώ Εκκλησίας, στην οποία *οὐκ ἔνι Ἕλληνας καὶ Ἰουδαῖος...δοῦλος, ἐλεύθερος* (Κολ.3.11) για μια ψεύτικη ενότητα της εθνικιστικής ιδεολογίας, η οποία είναι πολύ πιο επιθετική και ολέθρια παρά τον εθνοφυλετισμό που έχει καταδικαστεί από τις εκκλησιαστικές Συνόδους.

Δραττόμενος της ευκαιρίας θα ήθελα εδώ, παρουσία των Προκαθημένων και εκπροσώπων όλων των κατά τόπους Εκκλησιών, να ευχαριστήσω τον Μακαρώτατο κ. Ονούφριο για την ανδρεία και την εμμονή του στην υπεράσπιση της Αγίας Ορθοδοξίας και για τη διατήρηση της κανονικής ενότητας της Εκκλησίας.

Η Εκκλησία μας ποτέ δεν θα αφήσει στην ατυχία τους αδελφούς μας στην Ουκρανία και δεν θα τους απαρνηθεί. Ποτέ δεν θα αποδεχθούμε την αλλαγή των ιερών κανονικών ορίων της Εκκλησίας μας, καθώς το Κίεβο είναι η πνευματική κοιτίδα της Αγίας Ρωσίας, όπως είναι η Μτσχέτα για τη Γεωργία ή το Κόσοβο για τη Σερβία.

Η αμαρτία του σχίσματος δεν θεραπεύεται με τη βία, αλλά ούτε και με το δόλο, αλλά με τη μετάνοια και την εν Χριστώ αγάπη. Όλο το σώμα της Εκκλησίας πάσχει από την οδυνηρή πληγή του Ουκρανικού σχίσματος, και ο πόνος αυτός αισθάνεται όχι μόνο στην Ουκρανία, αλλά και στη Διασπορά, στο κανονικό έδαφος των λοιπών κατά τόπους Εκκλησιών. Ο κίνδυνος διαιρέσεων στην Εκκλησία είναι αυτονόητος για όλους μας. Ακριβώς γι' αυτόν τον λόγο ο αναθεματισμός του πρώην μοναχού Φιλάρετου (Ντενισένκο) από τη Ρωσική Εκκλησία υποστηρίχθηκε απ' όλες τις κατά τόπους Ορθόδοξες Εκκλησίες. Οφείλουμε εγκάρδια ευγνωμοσύνη μας στους Προκαθημένους και εκπροσώπους των κατά τόπους Εκκλησιών οι οποίοι υποστηρίζουν την κανονική Ορθοδοξία στην Ουκρανία.

Με καθολική διαίρεση και αύξηση των συγκρούσεων το χρέως της Αγίας Ορθόδοξου Εκκλησίας είναι όχι μόνο να διατηρεί, ως κόρη οφθαλμού, την ενότητά της, αλλά και να φανερώνει αυτή προς τους έξω, διότι όλοι μαζί, και όχι απλώς μαζί, αλλά μαζί με τον Χριστό αποκτούμε πραγματική δύναμη και αναδεικνυόμαστε άτρωτοι στον κόσμο, ο οποίος εν τῷ πονηρῷ κείται, και του οποίου οι θύελλες μαίνονται εκτός του περιβολίου της Εκκλησίας, θέλοντας να διεσδύσουν μέσα.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες θα ήθελα να εκφράσω στον Παναγιώτατο Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαίο για τις προσπάθειές του με στόχο τη διατήρηση της ενότητας της παγκόσμιας Ορθοδοξίας. Λυπούμαι ειλικρινά που ο Παναγιώτατος κωλύθηκε να παρευρεθεί στη Μόσχα. Παρακαλώ το σεβαστό εκπρόσωπο της Εκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως Μητροπολίτη Εμμανουήλ να μεταφέρει στον Παναγιώτατο τα θερμότερα αισθήματα και τις καλύτερες ευχές μας.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω και πάλι όσους έχετε προσέλθει. Η παρουσία και προσευχή Σας, αγαπητοί αδελφοί, μας συνοδεύει. Είναι το καλύτερο δώρο τόσο για μένα προσωπικά, όσο και για τη Ρωσική Εκκλησία. Και όχι μόνο η Ρωσική Εκκλησία είναι εκείνη η οποία χαίρεται σήμερα που έχει δίπλα της τη χορεία των Προκαθημένων, των Ιεραρχών και των ποιμένων από κάθε γωνιά του κόσμου. Ολόκληρη η Εκκλησία του Θεού πανηγυρίζει, μετέχοντας στην κοινή μας προσευχή και την πνευματική μας ενότητα, ότι δηλαδή κατά τον Απόστολο Παύλο, *στεκόμεθα εν ἐνὶ πνεύματι, μιᾷ*

ψυχῆ συναθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου (Φιλ. 1.27). Και εὐχομαι και προσεύχομαι από καρδίας να είναι πάντα έτσι.

Μια πηγή: <https://mospat.ru/gr/news/48993/>